

# 20 ΕΤΗΣΙΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙΔΑΚΤΟΡΩΝ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ



Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

20 Δεκεμβρίου 2021, 17:00-21:15

Webex Meeting

<https://uoa.webex.com/uoa/j.php?MTID=m9758d7ea569ac89591c9b97d84bbf6f5>

Meeting number: 2732 177 0766 / Password: erP8wSG3hd5 / Access code: 2732 177 0766

**Επιμέλεια-εποπτεία: Μάρλεν Μούλιου**

(Επίκουρη Καθηγήτρια Μουσειολογίας)

# ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

17:00-17:10	Καλωσόρισμα: Μάρλεν Μούλιου
	<b>Εισηγήσεις υποψηφίων διδασκόντων</b>
17:10-17:30	Κλαίρη Γιαννίρη: Η αρχαιολογία ως μέσο ενδυνάμωσης περιφερειακών περιοχών: τα συμπεράσματα μίας μελέτης περίπτωσης στην ορεινή Κρήτη
17:30-17:50	Ευαγγελία Χριστοδουλίδου: Η Αρχαιολογία στη Σχολική Ιστορία: Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός διαφορετικού σχεδίου μαθήματος
17:50-18:10	Σοφία Καρούνη: «Ας ακούσουμε το κοινό... Η γνώμη της ελληνικής κοινωνίας για τα οθωμανικά μνημεία-μουσεία»
18:10-18:25	Συζήτηση
18:25-18:45	Μάρα Βερούκοκου: Οι βυζαντινές περιοδικές εκθέσεις στο Μουσείο Μπενάκη: Επικοινωνία, προβολή, αποδοχή από το κοινό
18:45-19:05	Σοφία Παπασπύρου: «Διαβάς εις Μακεδονίαν»: Μια εναλλακτική προσέγγιση των Βημάτων του Παύλου στην Ελλάδα.
19:05-19:25	Αφροδίτη Ζευγώλη: Το αρχείο ως μουσειακό έκθεμα. Πολιτικές και πρακτικές πολιτιστικών οργανισμών στην Ελλάδα. Μια ερευνητική χρονιά γεμάτη επετειακή μουσειολογική αξιοποίηση αρχείων και επικέντρωσης σε συγκεκριμένους φορείς
19:25-19:40	Συζήτηση
19:40-20:00	Παντελής Μαράκος: Η ψηφιακή αφήγηση ιστοριών (digital storytelling) ως μέσο επικοινωνίας και έκφρασης
20:00-20:20	Μαρία Κρινή: Ψηφιδωτά δάπεδα: ζητήματα αισθητικής αποκατάστασης και έκθεσης σε μουσεία. Τα πρώτα βήματα της έρευνας
20:20-20:40	Ρεγγίνα Κατσιμάρδου: Ιστορικές επέτειοι και συλλογική μνήμη: Η συμβολή του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου στους επετειακούς εορτασμούς για την Ελληνική Επανάσταση του 1821
20:40-20:55	Συζήτηση
	<b>Πολύ σύντομη γνωριμία με νέες ερευνητικές προτάσεις και υποψήφιους διδάκτορες</b>
20:55-21:05	
21:05-21:15	Σύνθεση-Κλείσιμο σεμιναρίου

# ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

## 1.

### **Κλαίρη Γιαννίρη: Η αρχαιολογία ως μέσο ενδυνάμωσης περιφερειακών περιοχών: τα συμπεράσματα μίας μελέτης περίπτωσης στην ορεινή Κρήτη**

Στο πλαίσιο της διδακτορικής έρευνας με τίτλο «Η Δημόσια Αρχαιολογία ως μέσο ενδυνάμωσης περιφερειακών περιοχών» υπό την εποπτεία της καθηγήτριας Μ.Μούλιου, διεξήχθη έρευνα αρχαιολογικής εθνογραφίας σε συνεργασία με τον διευθυντή των ανασκαφών του ΕΚΠΑ στις μινωικές θέσεις «Γαϊδουροφάς» και «Σταυρωμένος» Ιεράπετρας, καθηγητή Γ.Παπαδάτο, προκειμένου να διερευνηθούν οι επιπτώσεις της αρχαιολογικής δραστηριότητας στο γειτονικό χωριό Ανατολή.

Ως κύριο μεθοδολογικό εργαλείο αξιοποιήθηκε η αρχαιολογική εθνογραφία, με έμφαση στη συλλογή προφορικών μαρτυριών μέσω συνεντεύξεων και στη συμμετοχική παρατήρηση. Από την πρώτη στιγμή διαπιστώθηκε ότι η άφιξη της ερευνητικής ομάδας συνιστά ένα σημείο τομής στον ετήσιο κύκλο της μικρής ορεινής κοινότητας και μία ανατροπή της καθημερινότητας των κατοίκων της. Σκιαγραφώντας αυτές τις δυναμικές, αποκαλύφθηκαν βαθύτερες ρήξεις, που συνδέονται με την απότομη εγκατάλειψη του ορεινού χωριού. Έτσι, προέκυψε μία σειρά νέων ερευνητικών ερωτημάτων, τα οποία σχετίζονταν τόσο με την ταυτότητα των κατοίκων της Ανατολής, όσο και με τους τρόπους με τους οποίους η Δημόσια Αρχαιολογία μπορεί να αποτελέσει το εφαλτήριο για μία νέα ανατροπή στην ιστορία του οικισμού, συμβάλλοντας στον επαναπροσδιορισμό της σχέσης της τοπικής κοινότητας με το παρελθόν της και κατ' επέκταση ενδυναμώνοντας την στο παρόν.

Η παρούσα ανακοίνωση προσδοκά να αναδείξει πιθανούς τρόπους με τους οποίους η Δημόσια Αρχαιολογία μπορεί να αποτελέσει όχι μόνο το έναυσμα για την εφαρμογή κοινωνικών προσεγγίσεων στην παραδοσιακή αρχαιολογική διαδικασία, αλλά και μία απάντηση στα διλήμματα, τα προβλήματα και τις ανάγκες μιας σύγχρονης κοινότητας, που έχει βιώσει μια ουσιαστική ρήξη με το παρελθόν της.

## 2.

### **Ευαγγελία Χριστοδουλίδου: Η Αρχαιολογία στη Σχολική Ιστορία: Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός διαφορετικού σχεδίου μαθήματος.**

Στα εγχειρίδια της σχολικής ιστορίας της Κύπρου και τα αναλυτικά προγράμματα που τα συνοδεύουν για τη διδασκαλία της ύλης, εντοπίζονται διάφοροι τύποι αναφορών που σχετίζονται με την Αρχαιολογία. Η καταγραφή και αποκωδικοποίησή τους, ως το κύριο μέρος της διδακτορικής μου διατριβής, έχει μέχρι στιγμής οδηγήσει σε σημαντικά συμπεράσματα σχετικά με τη διδασκαλία της Αρχαιολογίας σε τυπικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, όπως είναι το σχολείο. Ερευνώντας παράλληλα τις απόψεις μάχιμων εκπαιδευτικών αλλά και το καθεστώς της Μουσειακής Εκπαίδευσης, η έρευνα αυτή στοχεύει στον σχεδιασμό ενός επίσημου διδακτικού πλαισίου διδασκαλίας της Αρχαιολογίας ούτως ώστε να χρησιμοποιηθεί ως ένας διαφορετικός τρόπος μάθησης στη δημόσια εκπαίδευση της Κύπρου.

Η φετινή παρουσίαση θα εξηγήσει αρχικά πώς έχει επεξεργαστεί όλο το υπό έρευνα υλικό και ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του. Στη συνέχεια, θα επικεντρωθεί στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και στις τάξεις του Γυμνασίου, μέσω δύο εφαρμοσμένων διδακτικών παραδειγμάτων που επικεντρώνονται στις αρχές της αρχαιολογικής ανασκαφής και της μουσειακής εκπαίδευσης αλλά ακολουθούν τη διδακτέα ύλη. Στο τέλος, θα συζητήσει πώς τα ενισχυμένα σε αρχαιολογικά δεδομένα μαθήματα της Ιστορίας μπορούν με τον διδακτικό δυναμισμό που παράγουν να δημιουργήσουν ένα εναλλακτικό περιβάλλον μάθησης για τους μαθητές.

### 3.

**Σοφία Καρούνη: «Ας ακούσουμε το κοινό... Η γνώμη της ελληνικής κοινωνίας για τα οθωμανικά μνημεία-μουσεία»**

Το κοινό και το μουσείο είναι δύο έννοιες αλληλένδετες που επηρεάζουν η μια την άλλη. Η μελέτη της «δύσκολης κληρονομιάς» στο πλαίσιο της μουσειολογίας, καθιστά απαραίτητη τη γνώμη του κοινού για το πώς εκείνο αντιλαμβάνεται τα εν λόγω υλικά κατάλοιπα του παρελθόντος, αφού η επικοινωνία είναι μια από τις πιο θεμελιώδεις λειτουργίες του σύγχρονου μουσείου.

Στην παρούσα εισήγηση θα παρουσιαστεί συνοπτικά μέρος των αποτελεσμάτων της έρευνας κοινού που διενεργήθηκε διαδικτυακά στο πλαίσιο εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής με τίτλο «Μουσειακές πρακτικές και διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς του «Άλλου». Η περίπτωση των οθωμανικών μνημείων της Ελλάδας».

Σκοπός είναι να διαπιστωθεί με ποιους τρόπους και σε τι βαθμό συμβάλει η μετατροπή ενός οθωμανικού μνημείου σε μουσείο στην καταπολέμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων, που συνοδεύουν τα συγκεκριμένα υλικά κατάλοιπα ήδη από τις απαρχές του νεοελληνικού κράτους. Ως μελέτες περίπτωσης θα αξιοποιηθούν οθωμανικά μνημεία-μουσεία της Αθήνας και των Ιωαννίνων.

### 4.

**Μάρα Βερούκοκου: Οι βυζαντινές περιοδικές εκθέσεις στο Μουσείο Μπενάκη: Επικοινωνία, προβολή, αποδοχή από το κοινό.**

Από το 1976 έως το 2004 πραγματοποιήθηκαν στο κεντρικό κτήριο του Μουσείου Μπενάκη δέκα βυζαντινές περιοδικές εκθέσεις. Σκοπός της δικής μου παρουσίασης είναι να αναλυθούν οι συγκεκριμένες εκθέσεις ως μελέτες περίπτωσης, και για αυτόν τον λόγο θα τις δούμε αναλυτικά, σε συνάρτηση με τις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες της χώρας.

Θα αναφερθούμε στη διοργάνωση της κάθε έκθεσης, αν πραγματοποιήθηκε με την συνεργασία άλλων μουσείων/φορέων, και με ποιο σκοπό. Έπειτα θα παρουσιαστούν στοιχεία όπως η προβολή της έκθεσης από το μουσείο, η αποδοχή της από τον τύπο και η απήχηση στο κοινό. Επιπλέον θα γίνει μια σύντομη αναφορά στις περιοδικές εκθέσεις που παρουσιάζονταν στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης και στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο κατά την ίδια χρονική περίοδο με τις βυζαντινές του Μουσείου Μπενάκη, με στόχο να δούμε αν η εκθεσιακή πολιτική του κάθε μουσείου μπορεί να ασκήσει επιρροή στην εκθεσιακή πολιτική άλλου μουσείου.

### 5.

**Σοφία Παπασπύρου: «Διαβάς εις Μακεδονίαν» Μια εναλλακτική προσέγγιση των Βημάτων του Παύλου στην Ελλάδα.**

Η παρούσα διατριβή μελετά τις προσλήψεις και τις εμπειρίες περιηγητών που ακολουθούν τα Βήματα του Αποστόλου Παύλου στην Ελλάδα. Κατά τα δύο πρώτα έτη της έρευνας διεξήχθη βιβλιογραφική μελέτη της πολιτιστικής διαδρομής, καθώς και του φαινομένου του προσκυνήματος και του θρησκευτικού τουρισμού εν γένει. Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκε επιτόπια έρευνα στους αρχαιολογικούς χώρους, τα μουσεία και τα μνημεία, τα οποία αποτελούν μέρη της διαδρομής. Τέλος, αφού τέθηκε το θεωρητικό υπόβαθρο, σχεδιάστηκε ένα ερωτηματολόγιο ατομικής συμπλήρωσης σχετικά με την εμπειρία επισκεπτών.

Κατά τη διάρκεια της ανάλυσης των παραπάνω δεδομένων, προέκυψε η ανάγκη μιας εναλλακτικής προσέγγισης των «Βημάτων του Παύλου» ως διαδρομή, αλλά και ως προσφερόμενη εμπειρία. Ως αποτέλεσμα, διοργανώθηκε η δράση «Διαβάς εις Μακεδονίαν», μια πειραματική, περιπατητική εκδρομή. Η δράση εστίαζε στον αργό τουρισμό και την αυθεντικότητα του βιώματος μιας περιηγητικής εμπειρίας αποτελώντας μια αντιπρόταση στην μαζικοποιημένη κατανάλωση τουριστικών προορισμών. Παράλληλα, δόθηκε έμφαση στην πλούσια κληρονομιά των τόπων διέλευσης και στη σύνδεσή τους με τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μνημεία της ρωμαϊκής εποχής.

Πιο συγκεκριμένα, μία ομάδα εννέα εθελοντών περπάτησε μέρος των «Βημάτων του Παύλου» με τα πόδια, διανύοντας συνολικά 215 χιλιόμετρα. Στόχος της ομάδας ήταν μέσω της περιήγησης να ιχνηλατήσει τη διαδρομή καταγράφοντας τις εμπειρίες της, καθώς και να αναζητήσει τρόπους και ιδέες ανάδειξής της. Επίσης, συνδέθηκε με την τοπική κοινότητα της κάθε περιοχής με σκοπό να διερευνήσει την υπάρχουσα κατάσταση και να συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξή της, ώστε μελλοντικά να αποτελέσει σταθμό περιηγητών που θα ακολουθούν τη διαδρομή οδικώς ή ακόμα και με τα πόδια.

## 6.

**Αφροδίτη Ζευγώλη: Το αρχείο ως μουσειακό έκθεμα. Πολιτικές και πρακτικές πολιτιστικών οργανισμών στην Ελλάδα. Μια ερευνητική χρονιά γεμάτη επετειακή μουσειολογική αξιοποίηση αρχείων και επικέντρωσης σε συγκεκριμένους φορείς.**

Το 2<sup>ο</sup> Μουσειολογικό μας Σεμινάριο με βρίσκει ακόμα στα αρχικά στάδια της διατριβής μου που σχετίζεται με την μουσειολογική αξιοποίηση αρχείων. Το θέμα μου αφορά ένα σύνολο ελληνικών πολιτιστικών φορέων που είτε διαθέτουν συλλογές αρχείων είτε επιδιώκουν να τα χρησιμοποιήσουν σε πολιτιστικές τους δράσεις με ποικίλους τρόπους και μέσα, ψηφιακά και μη. Η φετινή χρονιά της έρευνάς μου κινήθηκε πάνω σε δύο άξονες:

A.) Η επέτειος για τα 200 χρόνια από την ελληνική επανάσταση υπήρξε σημαντική αφορμή αλλά και μοναδική ευκαιρία για πολλά αρχεία να έρθουν στο φως και να συνομιλήσουν με το κοινό. Αμέσως μόλις τα περιοριστικά μέτρα της πανδημίας το επέτρεψαν, μπήκα στην θέση του παρατηρητή αυτών των προσπαθειών ανάδειξης αρχείων μέσα από εκθέσεις και θα σας παρουσιάσω κάποιες από τις προσπάθειες που ξεχώρισα και τις οποίες ενδεχομένως να χρησιμοποιήσω ως case study της διατριβής μου.

B.) Παράλληλα, προσπαθώντας να βάλω σε τάξη τα ευρήματα αυτών των δύο χρόνων έρευνας, η μεθοδολογία που ακολούθησα ήταν η δημιουργία ενός μοντέλου ανάλυσης των πολιτικών και των μεθόδων που αναπτύσσουν πολιτιστικοί οργανισμοί που διαχειρίζονται αρχεία. Με οδηγό τα ερωτηματολόγια που κατάφερα να συγκεντρώσω και την έρευνα που διεξήγαγα σε πολιτιστικά ιδρύματα, επικεντρώθηκα στην μελέτη κυρίως δύο περιπτώσεων : το Ινστιτούτο Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης και το Ίδρυμα της Βουλής. Διάλεξα ηθελημένα δύο πολιτιστικούς οργανισμούς με αντιθετικά χαρακτηριστικά -το iset είναι ένας φορέας καλλιτεχνικών αρχείων ενώ η Βιβλιοθήκη της Βουλής διαθέτει ιστορικό και σύγχρονο κοινοβουλευτικό αρχείο που περιλαμβάνει δημόσια και κρατικά έγγραφα- σε μία προσπάθεια κατανόησης της βέλτιστης μεθόδου καταγραφής του ιστορικού κάθε οργανισμού, της πολιτικής τους, των καλών πρακτικών που αναπτύσσει και των προκλήσεων που συναντά.

## 7.

**Παντελής Μαράκος: Η ψηφιακή αφήγηση ιστοριών (digital storytelling) ως μέσο επικοινωνίας και έκφρασης**

Η ψηφιακή αφήγηση ιστοριών (digital storytelling) αποτελεί τη μοντέρνα-εξελιγμένη έκφραση της αρχαίας τέχνης της αφήγησης ιστοριών σε συνδυασμό με ένα μείγμα ψηφιακών μέσων, όπως κείμενο, εικόνες, ηχογραφημένη αφήγηση, μουσική και βίντεο. Από την αρχαιότητα, η αφήγηση ιστοριών χρησιμοποιήθηκε ως μέσο εκπαίδευσης, ψυχαγωγίας, διατήρησης του πολιτισμού και ως τρόπος εμφύσησης γνώσεων, αξιών και ηθών.

Η ψηφιακή κοινωνία έχει ανοίξει νέες ευκαιρίες στην αφήγηση ιστοριών, προσφέροντας νέα εργαλεία και περιβάλλοντα για έκφραση και διαμοιρασμό, κυρίως με τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Ορισμένοι επιστήμονες θεωρούν ότι η ψηφιακή αφήγηση ιστοριών διεγείρει ταυτόχρονα τη χρήση των λογικών και δημιουργικών τμημάτων του εγκεφάλου, που σημαίνει ότι οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται τις πληροφορίες, τόσο οπτικά όσο και συναισθηματικά. Πότε αναπτύχθηκε, πώς εξελίχθηκε, που χρησιμοποιήθηκε και ποιες είναι οι δυνατότητες της ψηφιακής αφήγησης ιστοριών, αποτελούν μερικά από τα βασικά ερωτήματα με τα οποία θα ασχοληθεί η συγκεκριμένη παρουσίαση. Επιπλέον, θα μπορούσαν τα αρχαιολογικά μουσεία της Ελλάδος, τα οποία τις τελευταίες δεκαετίες έχουν υιοθετήσει νέες μεθόδους και μέσα επικοινωνίας για την προβολή των εκθέσεων και των δράσεων τους, να χρησιμοποιήσουν τη ψηφιακή αφήγηση ιστοριών ως μέσο προσέλκυσης και έκφρασης των Millennials, βελτιώνοντας ή αλλάζοντας την αντίληψη που έχουν για το παρελθόν και εν γένει για τα μουσεία;

## 8.

### **Μαρία Κρινή: Ψηφιδωτά δάπεδα: ζητήματα αισθητικής αποκατάστασης και έκθεσης σε μουσεία. Τα πρώτα βήματα της έρευνας**

Τα ψηφιδωτά δάπεδα παρουσιάζουν μια ιδιομορφία ως μουσειακά εκθέματα: αντιμετωπίζονται άλλοτε ως δομικά στοιχεία ενός κτηρίου και άλλοτε, κυρίως λόγω της εικονογραφίας ή και της εξαιρετικής τεχνικής τους, εκτίθενται ως κινητά διακοσμητικά στοιχεία αποκομμένα από το περιβάλλον και το ανασκαφικό τους πλαίσιο. Ο διπλός τους χαρακτήρας, της διακοσμητικής και της δομικής χρήσης, έχει αντίκτυπο τόσο στο επίπεδο της συντήρησης και αποκατάστασής τους, όσο και στο επίπεδο της μουσειακής παρουσίασής τους.

Σκοπός της έρευνας είναι να εξεταστεί το πώς επηρεάζει η αισθητική αποκατάσταση και ο τρόπος έκθεσης ενός ψηφιδωτού την αναγνωσιμότητά του και το πώς αυτές οι πρακτικές επιδρούν στην κατανόησή του από τους επισκέπτες του μουσείου.

Η έρευνα βασίζεται σε τρεις βασικούς άξονες: τη μελέτη της ιστορικής εξέλιξης της συντήρησης του ψηφιδωτού, τη χαρτογράφηση των μεθόδων αισθητικής αποκατάστασης και έκθεσης των ψηφιδωτών στα Ελληνικά μουσεία και την κριτική προσέγγιση των μεθόδων αυτών σε σχέση με την εμπειρία των επισκεπτών των μουσείων.

Ο πρώτος χρόνος της έρευνας επικεντρώθηκε στη μελέτη της ιστορικής εξέλιξης της συντήρησης του ψηφιδωτού στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, καθώς και στην καταγραφή και στη χαρτογράφηση των μεθόδων αποκατάστασης που συναντάμε σε Ελληνικά μουσεία. Πρώτο στάδιο αποτέλεσε η βιβλιογραφική επισκόπηση και η μελέτη σχετικά με τη συντήρηση του ψηφιδωτού. Κατόπιν, σχεδιάστηκε η βασική δομή του ερωτηματολογίου που θα απευθύνεται στους συντηρητές ψηφιδωτού, ώστε να αποτυπωθούν ιστορικά στοιχεία και σύγχρονες πρακτικές αποκατάστασης. Τέλος, ξεκίνησε η καταγραφή των μεθόδων αποκατάστασης σε επιλεγμένα μουσεία της Πελοποννήσου και των Δωδεκανήσων.

## 9.

### **Ρεγγίνα Κατσιμάρδου: Ιστορικές επέτειοι και συλλογική μνήμη: Η συμβολή του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου στους επετειακούς εορτασμούς για την Ελληνική Επανάσταση του 1821**

Οι επετειακοί εορτασμοί είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι με τις έννοιες της συλλογικής μνήμης και της ταυτότητας. Τα τελευταία χρόνια το ζήτημα της συγκρότησης της συλλογικής μνήμης και της συνακόλουθης επίδρασής της στη διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον αρκετών ερευνητών. Η καλλιέργεια της μνήμης αποτελεί ένα ζήτημα με ποικίλες διαστάσεις, ηθικές, πολιτικές και φυσικά ιστορικές.

Φέτος, συμπληρώθηκαν 200 χρόνια από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 και πολλοί φορείς, κρατικοί και μη, παρουσίασαν τη δική τους εκδοχή για την καθοριστική αυτή περίοδο του παρελθόντος.

Ανάμεσα σε αυτούς τους φορείς και το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο (ΕΙΜ), το οποίο δεν είναι η πρώτη φορά στη μακρόχρονη πορεία του που εμπλέκεται ενεργά στο ζήτημα των επετειακών εορτασμών για το 1821.

Στην παρούσα εισήγηση θα παρουσιάσω ένα τμήμα του αντικειμένου της μελέτης μου, το επετειακό πρόγραμμα που σχεδίασαν και υλοποίησαν οι επιμελητές του ΕΙΜ, υπό τον γενικό τίτλο «ΕΠΑΝΑΓΥΣΤΑΣΗ '21». Πρόκειται για ένα εγχείρημα μέσω του οποίου το ΕΙΜ στοχεύει βασιζόμενο στα πορίσματα της σύγχρονης ιστορικής έρευνας για την Επανάσταση του 1821, να επανα-συστήσει στο κοινό τα πολύτιμα κειμήλια που διαθέτει προσεγγίζοντας μέσα από ένα νέο πρίσμα τις αιτίες, τα πρόσωπα, τα γεγονότα, τις συνθήκες και τα αποτελέσματα του Αγώνα της Ανεξαρτησίας.